ئازاد سوبحی شاعیرێک لەشارێکی دژە ئەفاتونیدا ... نیهاد جامی

گەر تائێستا ئەمە بەو دیدە ئاشنابین کە ئەفاتون شاعیران لەکەمارکەی دەکاتە دەرەوە، ئاخە بەدوای ئەو دەرکردنە شاعیرکان هووە دەکەنە کوە؟ ئاخە وەک گەریدەیەک بەدنیا دەگەڕین، ئەزموونی بە شاری تاقی دەکەنەوە؟
ئەو هوانینە بە گەڕان بەدوای شارێکی شاعیریانە پێویستی بەگوتارێکی خیالی هەیە بەر لە شیعریی، ئەمە بەزەحمەت هووبەرووی ئەو دەخە دەبینەوە، هەیەکەشی ئەویە دەزینەوەی شارێک وەک ئەلتەرناتیفی کەماری ئەفاتونی پێویستی بەگوتارێکی شیعریی هەیە، لەدەرەوەی هەستی شاعیرانە هەگری پەژرەی بیرکردنەوە بەت لەگەڵی شیعرەوە.
ئازاد سوبحی ئەو شاعیرەی بانگەشە بە ئەو شارە ناکات، بەکو دەگەڕێتەوە ناو سرووشت، وەک مرۆڤی سەرەتایی، پەیوەندی ئەو مرۆڤە لەتەک سرووست ئەزموون دەکات، تا ئاستی گیانەوە بە سرووشت.. دەزینەوەی شارێکی شاعیرانە بەت، بەبە ئەوەی دوورو نزیک بەرەو دیدی ئەفاتونی هەنگاو بنەت، سوبحی شاعیرێکە دەمارگرژی و تووڕەیی دژە ئەفاتونی تیا نیە، بەیە دەشکانی خودی دەگەڕەت بە گەڕان بەدوای شارێک کە مانای بەهەشت ببەخشێتە ئەو بە مانەوە بەردەوامی.

کەی ئەو شارەی ئەو دەیەوەت بیدەزێتەوە، بانگەشەی وتاری فیکریی نیە، هەندەی زادای تەکستێکی شیعریە بەناوی "درەختێک لەبەرد" ئەوەش گیانەویە بە سەرەتای پەیدابوونی مرۆڤ، خود لەوە دەردەکات، بەتەنیا خودی شاعیرێک بەت کە شیعر دەنووسەت، بەکو ئەو خودە بەتە کە دەنگی ناو شیعر، مەژووی بیرکردنەوەی مرۆڤ لەسەرەتای خولقاندن وبونی، بەزاربوونی ئەو هەستکی ئاکاری شاعیرێکە کە ژیانی خەی بەژیانی هەموومان دەزانەت، ئەو گیانەویە بە دەخی قوبوون گیانەویە بە تەگەیشتنە بەرایەکانی چیرکی یەکەمین مرۆڤ، بە مەرگی مرۆڤیش لەناو ئەو هەموو وەرانیە، زمان بەتە کەنالی پەیوەندیی نەوان ئادەم و سوبحی، چەن قوی ئادەم بەهی خەی دەزانەت، ئاواش وردوخاشکردنی ناوی خەی بەهی ئادەم تەدەگات، ئەوە کەتاییەکە بە کوتنی بەها لەشوەن، ئەو دەمەی بوون مانایەکی نامۆنەت و بەزمانی شاعیر ووتەنی «ئاهەنگ بە دەنگە پووچەکان

دەگەڵ» هەمنیەک نیە بە بیرکردنەوە، دەنگە پووچەکانن بەرەو ڕووی لەخۆبایی بوونەوەتەوە لەساتی بەدەنگیەکی قەرەباغ، ئەو شاعیریەتەی سوبحی لەو ساتەدا لەدواهەمین وێنەی سوکرات دەچێت لەساتی ژەهرخواردکردنی، شیعر لەردا لەو ژەهرە دەچێت کە نەمریەکی سوکراتیانە بە شاعیر بەرجەستە دەکات، لەرەوە شیعر لەوێنەی ڕەوانبێژیەوە نامێنێتەوە وەک پرسیەکی بیرکردنەوەی زمان هەنگاو دەنێت.

بەیە گەڵانەوە بە سەرتا، گەڵانەویە بە ناو دەخێکی بەرایی بوون، بەر لەبوونی ئاخاوتن و ووشە، ئاوەش گەڵانەویە بە سەرتایەک لەڕگەی دەڕوە، دە دەبێتە ئاماژەیەکی شیعریی بە بوونی ئەمەی مرۆڤ، کە تیایدا خواوەند ئازادی خۆی لەئەمەدا دەرکەوتووە، ئاوە وێناکردنەکە بە چەنیەتی خولقاندن و پرسەی بەر لەئامادەبونی مرۆڤ، کە خواوەند لەرگەی ئامادەنەبوونی ئەمە ئازادی خۆی دەبینێت و ئەمە دگەرێت بە ئامادەبوون، لەردا هەستکردن بە بوون، لەمانایەکی فراوانی بوونناسیەوە «ئەنتەلەژی» نەوەک مانایەکی تاکخوازی زمان بە شاعیرەک، بوونەک وەک ئاستی خودگەرایی بە شاعیر مانایەکی نەماوە، ئاوەش کوژرانی خاونە، مرۆڤ کە خاونی تیا کوژرا، ئیدی نائومێدی لەشوێنی خاون دەردەکەوێت، خاون بە نیشتیمان وابەستەی فانتازیاکانە، نەوەک پابەند بێت بە ئامادەبوون لەشوێن، ئاوە دەڵاندنی ئازادی ئەمەیە، لەردا گەر بەوانین خوداوەند ئازاد بوو بەیە توانی ئەمە بەنێتە بوون، ئەمە کەئازاد نەبین بوونەکمان نیە، ئامادەنەبوونی بوون لەو گوتارە شیعریەدا پێوەستە بە لەناوچوونی شاعیر کە بە نەگەڵانەوە بە نیشتیمان ناوی دەبات.

ئاوە گەڵانەویە بە شیعر وەامانە شاعیریەکان، ئەو لەردا ئەو شوناسە شاعیریەتەی تیا دەردەکەوێت، کە لەپێناو نووسین شیعر نانووسێت، بەقەد ئاوەی ەامان لەسرووشت وپێوەندیە بەراییەکانی سروشت، شوێنکی زمانوانیە بە گەڵانەوەی مرۆڤ، چونکە ئاوانەی نیشتەمان لەژێر ناوی سەروەری دەکەنە ناوەکی لەخۆبایی بە مانایەکی قەڵاو، ئاوە چەندە وەرانکردنی نیشتیمانە ، هێندەش بوون دەکەن بە دیوار، بەدیوارکردنی بوون، گەڵانەویە بە ناو سرووشت.
لەردا ئامادەبوون لەشوێن بونیادە جوگرافیەکەی واقیعە و بونیادە زمانوانیەکەی خەیاڵە لەڕگەی زمانی شیعریەوە، تیایدا شاعیر لەودیو مانای دیوار بەناو مانا خەیاڵیەکەی دگەڵێت، دەزینەوەی دیوارەکی ەوونە، کە نەچێتەوە سەر مەڕووی قوربانی و ماناکانی پیرۆزیی بە نیشتیمان.

کەتایی خەون، مەرگی ئاگایی ئەمڕۆ لەناو بونیادە واقعیەکەیدا، لەو کاتەدا نائاگایی زمان بونیادە خیالییەکەمانە، ئەوە دنیای شاعیرانەیە، کە لەواقیع و ئاگایی جیا دەبێتەوە، هەموو خەون و ئازادیەکانی بە ناو بونیادە جوگرافیەکەی شتێک نیە جگە لەشێتی، لەڕدا شێتی گەر پلەیەک بێت لەودیوی عەقڵەوە، ئەوا شاعیرەکەی ئەمڕ لەدەرەوەی ئاگایی عەقڵەوە خەون دەبینێت، بە جۆرەشتنی شوێن، بەهیچ جۆرێک ئەوە هەستکردنی سوبحی نەبووە بە مردنی خود، بەڵکو ئەوەی ئینتیمای شاعیرانە بووە بە نائاگایی زمان، کەچوونە نێو دنی زەمین هەستی ئیمبراتۆریەت بوونە، گیانەوەی ناو سەرتایەکی شتراوسیانەیە بە کەمەگا سەرتاییەکان، بە بوونە وەحشیەکی غەمبار و دڵگەرمن.

بەزاربوون لەتەمەن.. بە مانایی خودی ژیان نیە، بەڵکو شواندنی خەونی ژیانە، زمان لەو گوزارشتە گیانەوەیە بە دنیای منالی، لەڕگەی گەمەکردن بە گیانەکان، دیارە ئەو ئاماژەیە پەیوەندی شاعیرە بە زەمەنێکی دەرین، کە مەژووی هاوڕێیەتی ئەوی تیا دەست پێدەکات، ئەوە ساتی هاوبەشی ژیان و مردنی شاعیر و سرووشتە.
سوبحی وەک شاعیرانی سرووشت دیدی خۆی لەم تێکستە بە سرووشت دەکاتەوە، ئەگەر گەران شاعیرێک بێت لەڕگەی پایز و قەسیدەکەیدا بکەوێتە ستایش کردنی سرووشت، ئەو سرووشتە بە شێرکە بکەس بەهۆی تراژیدیای نێتەوە لەقەسیدەی "دەربەندی پەپوولە" بکوژرێت، ئەوا سرووشت بە ئازاد سوبحی ئارامترین شوێنە کە هەموو سالێک ئاهەنگی یادی ڕۆژی لەدایکبوونی بە دڵگەن، ئەوە وایکردووە درەختکان بەهاوڕێی خۆی بزانێت.
ئەو نەمامکی گرینکی نیو ژیان بوو، دڵەاندنی چەمکی هاوڕێیەتی، گەیوەتی بە درەختکی شەرمن، ئەوەش سەرتای هەستکی نەو سرووشتە، کاتێک بینیویەتی هاوڕێیەتی درەختکان گەورەی دەکەن و منالی پێ دەبەخشنەوە، بەڵام دەزانێت منالێکی پیرە، کە خۆی ناوی دەبات بە منداڵیکی هەشت نە سالانی سەرو ڕەش سپی.
لەشیعری نوێی ئەمەدا بەتایبەت بەدوای ئەزموونی شێرکە گیانەوە بە سرووشت لەمانا گیانیکە دەرنەچووە، کە مانایکی ستایش ئامێز بووە، وەک چۆن مانا شێرکییەکە لەدەست دانی بەهاو جوانی سرووشت بووە، سروشت وەک کوژراوێک دەرکەوتووە.

پەیوەندی شاعیرو سروشت، پەیوەندی زمان ودارستانە، کە بەشداری لەپڕۆسەیکی دنادەنی یەکتری دەکەن، تا ئاستی ئەوەی دەفتەری یادگاریەکانی ڕۆژکانی تیا تۆمار نەکردووە، ئەوەش لەبیرکردنەکە،

دەشت لە بیرکردنەکی ئەنقەست بێت، تاوەکو بوونی ئەو لە ناو سروشت لەدایک بێتەوە، باران گۆڕانکاری بە ناو ئەو دەفتارە هەڵەنەت.
گۆڕانکاری چیرۆکی باران دەنووسنەوە، کە باران وشاعیر لەڕەدا بەیەکدەگەنەوە، بەهەی ئەوەی تامی باران دەچێتەوە سەر فرمێسک، ئەوەش گریانی هاوبەشی مرۆڤ و سروشتە،، هەمیشە بە شاعیر وەنەی سروشت لەگەڵانکاریەکی بەردەوامدایە، ئەوە دەدەنگی زمان وناجێگیربوونی دەخێکی دەروونیە کە جوانی سەراسیمەی دەکات، وەنەیەکی جێگیری پێ نابەخشێت.. کە دارستان وەک شانۆیەک دەبینێت، شانۆیەک وەنە و دیمەنەکانی گوزارشت لەسروشت بکات، ئەوە ترسە لەکەتایی ئەو پەیوەندیە، وەک نمایشێکی شانۆیی کەتایی بێت.
ئەو دنیا نائاگاییە مرۆڤ دەکات بە درەخت، بەڵام بەر لەشاعیرە خەیاڵیەکان ئاسنگەر و ئەندازیارەکان چەند سەدەیەک پێشتر بەی دەچن، ئەوان کە لەئایندەوە هاتوون بەناو جیهانێکی کۆن، کە کتێبی کۆنە وەک دەڵاڵەتی مەعریفە، ئەوە ئاسنگەر و ئەندازیارەکانن کتێبە کۆنەکە دەکۆن بە شاری بەهەشت.

ئازاد سوبحی شارێکی دژە ئەفاتونی دروست دەکات، ئەگەر ئەفاتون لەکەمارەکەیدا شاعیران دەکاتە دەرەوە، ئەوا سوبحی چێتە ناو شارەکەوە خەونی بەهەشت و خەیاڵی، ئاسنگەرەکان لەم شارەدا پێشڕەی خەیان مومارەسە دەکۆن، دەنگی ئاسنگەرەکان کە " وتیان بە ئاگر ئاسن ئەکەین بە ئاو" دەنیایی بەخشینی شاعیرە لەشاری بەهەشت.
ئەندازیارەکان لەگەڵی نەخشەو خەیاڵەوە بەشداری لەدروستکردنی بناغەی شارێک دەکۆن، زادەی دنیای نائاگاییە، شارێک وەک ئەندازیارەکان باسی دەکۆن پەیوەستیان بە بەرد و ئاگری پیرۆز.
پاکیزە زمینەی پەیوەندیی شوێن دەخوڵقێنێت، تاوەکو بەخەونی زەوتکردن و گوناهکردن لەو شارە دەست پێ نەکەین، ئەوەش پیاچوونەوەیە بیادەوەریی و زەمەن، لەگەڵی نەخشەیەکی هەشەوە، کەوا لەگیرفانی نهەنی شەو دەریکردووە، یاری منداڵان و هەنگڤردنی نەخشە بەقەڵەمی پاستیل، سەرەتای بونیاتی زەمینی شارێکە لەگەڵی پاکیزەیەوە، لەڕەدا گەورەبوون خەونێکە وەک یاریەکی منداڵانە دەرکەوتووە، خەونێک لەگەورەبوون دەستکاری خەریتەی دنیا دەکۆن.

بنیاتی شارێکە لەسەر بنەمای خەریتەو خەونی منداڵان، بەیە پاکیزەیی و هەنگ وەناکردنی شاری شاعیرەکانە، کە پاکیزەیی داگیری بکات، وەک چۆن ئەوەی شاعیرەکەمان بەدەڵزایی قەسیدەکە لەگەڵی دەڵوات، پەیوەندیی مرۆڤ و سروشتە، پەیوەندیەک لەدەرەوەی سنور، بەپێی شەریعەتی خەیاڵ وەنای ژیان دەکات.

لەردا لەم شارە نوێیدا گوێ و باران دوو ئاماژەی هوونی ناو ئەو پێوەندیەن لەگەڵ مرۆڤ، ، شاعیر دەیەوێت لەگەڵ گوێ بچێت بە ئاسمان، ئاسمان دەستبەرداری ئەو وەنەیە نەبووە، خودا لەئاسمانە و گوێ بەدنیاییەوە باس لەوە دەکات، خوا گوێی خشدەوێت، بەواتای سۆفیری بە سنور لەگەڵ گوێ بە ئاسمان، بەرهەمهینانەوەی جوانی و چێژە، ئەوە چێژی خشنودی ڕوحی مرۆڤە، بەیە خە هووتکردنەوەش لەگەڵ باران و تلدان لەناو چیمەنەکان، کاتێک چەلەکەکان لەسەر پشتی خەی دەشەن، چەندە وەنەیەکی شیعری ئاست بەرزی زمانە، لەهەمان کاتدا وەنەیەکی فیکریی مرۆڤ لەشاری خەوندا، شاری خەیاڵ، ئەو شارەی سوبحی دەستبەرداری ئەو گومان و دڵەڕاوکێیە نابێت، بەوەی قسەی گوێکەی خەیاڵە، خوا گوێی خشدەوە.

ئازاد سوبحی شاعیری ساتی دنیایی نیە، بەڵکو شاعیری ناو ساتە گوماناویە تاکخوازیەکانە، ئەو گومانە لەناو هامانە شیعریەکانی، وەنای شاری خەونەکەشی کردووە.
ئەو دنیا نەستیەی شارە خەیاڵیەکەی شاعیر، خاڵی نیە لەگومان، هەندەی گومان بەشەکی سەرەکی ناو ئەو گوتارە شیعریەیە، لەوەنەیەکی شیعری باڵا دەگاتە ئاستی فیکریی، بەوەی گومانی هەیە لەوەی لەنەوان ئازادی وشتی چەند مردوو کەوتوون، ئازادی و شتی دوو دنیای خەیاڵی ئەو شارەیە، وەک دوو ئاو لەدنیابینی شیعری شاعیر دەیانبینێت، هەنگە تەنیا مەلەوانەکی وەحشی هووت بتوانە ئەو دوو ئاوە لەیەکتر جیا بکاتەوە، ئەو مەلەوانە ئەو مرۆڤەی ناو سرووشتە کە خەی بەرووتی بە باران دەسپێرێت، ئەوەش دەرکەوتنی مرۆڤە، وەک مرۆڤی باڵای نیتچەیی، لەو شارە ئەو مرۆڤە سوپرمانیە دەردەکەوێت.

ئازادبوون.. چەمکەکی جستەیی هەیە، دەبێت ئازادی لەو شارە خەیاڵیەدا لەجستەوە دەست پێبکات، ئەوەش پێویستی بە بوێری هەیە، ئەو مرۆڤە سوپرمانیە وەک وەحشی ناو دارستان ناو دەبات، مرۆڤەکە خەی دادماڵێت لەدرەکانی ناو مێژوو، ئەوە خاڵی کردنەوەی مرۆڤە لەستایشی درەزنانەی ناو مێژوو، ئەو خە خاڵی کردنەوەیە پڕۆسەیەکی پاکژبوونەوەیە، کە لەتراژیدیای گریکی بە "کاتاریس" ناو دەبرێت، لەم قەسیدە شیعریەدا شاعیر لەڕێگەی چوونە قوڵایی دەریا هەستی پە دەکات، ئەو وەناکردنە زمانیە درککردنە بەشتی خەون، بەیە ئەوە ترسە لەتەنیایی، لەساتی ڕەیشتنی ئاو و گوێ بە ئاسمان.

سوبحی درکی ئەوە دەکات، زمان بەرەو قوڵایی شاری خەونەکان، شارە ئەلتەرناتیڤە ئۆفڵاتونیەکەی بردووە، بەیە دەزینەوەی ئەو شوێنە نوێیە زادەی پێوەندیەکی شیعری و ئازادی زمانە،، ئەوەش وای

کـــردووە شـتـــی و ئـــازادی ببنە ئەو دوو چەمکەی وەک کـــوژراو دەیانبینەت، ئەوەش وابەستەی ئەو ترس و گومانەیە کە کەی تەکستەکە بەر نادات.
ئـازادی کە بەدەستی کەمەگـا دەکـوژرێت، دەبینیـن مردووەکـان و بکوژەکان و جەللادەکان و پیاوە دەستەقەکان وەنەی لەتەکدا دەگرن، ئەو لەژیکە تەکستەکە بەرەو ئازادی زمان دەبات، لەشوێنکی تایبەت دیلی ناکات، ئەوەش وابەستەی تەگەیشتن نیە لەدنیای شاعیر، بەڵکەد ئەوەی ئیشکردنەوە و گەڕانی زمانە بەناو ئازادی، کە هەندکی ناکۆتای پێ بەخشیووە.

ئەوەش وادەکات شوناسی بوون بە پەیوەندیەکان و زەمەن و چەمکەکان ببەخشێت، لەڕەدا زمان لەبەردەم (یاخیبوون) لەگەمەیەکی زمانەوانی ووشەدا، بـوون لەیـاخی دەسـنەتەوە، وەک ئامـادەبوویەکی سـەربەخـۆ سـێری دەکات، ئەوە پاشگری بوون نیە، شوناس بەیاخی دەبەخشیت، بەڵکو ئەوە کەی ئەو قەهرەیە ئەوی تیا غەمبار کردووە بە هەوانینە دەریا، دەستکاری ناو ماڵ دەکات.. دەیەوێت ئەو سیستەمە تەکبدات، دەکەوێتە دووبیانی " یان خەی بکوژە یان خەڵک"
ئەوە ئەو نـازەمـانیـەتەی زمـانە بە پەیوەنـدیەکان لەشوێنـدا، بەیە ئەوە ئاخاوتن نیە دەبەتە خولقێنەری زمان، بەڵکو بونیادی زمان خەیەتی، ئاخاوتنیش تەنیا لقێکی ئەو زمانەیە، وەک لەدەرکەوتنی پەپولەیەکی لاە کە دەبەت زمانی نەبەت، بەڵام ئەو ئاخاوتنی نیە نەک زمان، بەیە لەڕەگەی باڵکانیەوە قسەدەکات، ئەو لەژیکە شیعریە، پەیوەندی نەوان پەپولە و گوڵە، پەیوەندیەک وابەستەی عیشقێکی ئەزەلیە، گـوە ئەو نهێنیە تەدەگات، ئەوە عـاشقە سەرمەسـتەکانن دەتوانن لەنهێنی ئەویتری دەست تەبگەن، لەڕەدا ئەوە زمانە عیشق چە ناکـاتەوە لەنـاو پەیوەنـدی مرەیـی، ئەو دیـدە هەحیە بە جـوانی وابەستەی شوێنە نوێیەکەی شاعیرە.

بەمەژووکردن شتێک نیە بە شاعیرێک لەو شوێنە نوێیە گرنگی هەبەت، بەڵکو کاتێک درەختەکان دەبن بە بەرد، ئەوا گومانەکان لەو کاتەدا کەتایان دەت، ئەو دەمەی دەبینین، پیریش دەت، کەچی دەی خەی لەسەر چیمەنێکی سەوز دەبینەت، "دەڵێ بە گەشت و خوێنکی تازەوە/ گەرم گەرم لەدەدا.. دەم نەبووبوو بە بەرد"
ئەو دەنیاییە لەکەتاییدا گومان تەواو دەکات، تەواو بوونی گومان، پەسەیەک نیە بە بەردەوامی، بەڵکو دەنیاییە بە کەتایی ژیان، جەستە پەکی دەکەوێت، لەشارە نوێیەکەدا، دەبەت بە درەختێکی بەردین، ئەوە دەڵێ بە خوێنکی تازەوە، بەهەمان تواناو وزەی جوانی

لە دەداتەوە، بۆیە هاوار بۆ گۆڵی پژموردە دەکات تاوەکو لەگەڵ خۆیدا بیبات بۆ ئاسمان، ئەو شاعیرێک نیە ببێت بە بەردو پێکەرەکەی لەو شارە دژە ئەفڵاتونیە دابنێین، ئەوە داوایەکە لە گوڵ کە دەچێتە ئاسمان بۆ لای خودا، ئەویش لەگەڵ خۆی بەرێت، ئەو ڕێشتنە لەسەفەرێکی مەسیحانە دەچێت، لەگەڵ کۆتایی تێکستە شیعریەکە دەرگا لەخوێندنەوەیەکی نوێ دەکاتەوە، خوێندنەوەیەک لەتوانای فەین بێت لەشیوەی مەسیح بۆ ئاسمان.

، ئەو لێرەدا ئەو شوناسە شاعیریەتی تیا دەردەکەوێت، کە لەپێناو نووسین شیعر نانووسێت، بەڵکو ئەوەی ڕامان لەسرووشت وپێوەندیە بەرایەکانی سروشت، شوێنکی زمانەوانیە بۆ گەڕانەوەی مرۆڤ، چونکە ئەوانەی نیشتمان لەژێر ناوی سەروەری دەکەنە ناوێکی لەخۆبایی بۆ مانایەکی قووڵ، ئەوە چەندە وێرانکردنی نیشتیمانە ، هێندەش بوون دەکەن بۆ دیوار، بەدیوارکردنی بوون، گەڕانەوەیە بۆ ناو سرووشت.
لێرەدا ئامادەبوون لەشوێن بونیادە جوگرافیەکەی واقیعە و بونیادە زمانەوانیەکەی خیاڵە لەگەڵ زمانی شیعریەوە، تیایدا شاعیر لەودیو مانای دیوار بۆناو مانا خیاڵیەکەی دەگەڕێت، دەزینەوەی دیوارێکی ڕووتە، کە نەچێتەوە سەر مەڕووی قوربانی و ماناکانی پیرۆزیی بۆ نیشتیمان.

کۆتایی خۆن، مەرگی ئاگایی ئەمڕۆیە لەناو بونیادە واقعیەکەیدا، لەو کاتەدا نائاگایی زمان بونیادە خیاڵیەکەمانە، ئەوە دنیای شاعیریانەیە، کە لەواقیع و ئاگایی جیا دەبێتەوە، هەموو خۆن و ئازادیەکانی بۆ ناو بونیادە جوگرافیەکەی شتێک نیە جگە لەشتی، لێرەدا شتی گەر پلەیەک بێت لەودیوی عەقڵەوە، ئەوا شاعیرەکەی ئەمە لەدەرەوەی ئاگایی عەقڵەوە خۆن دەبینێت، بە جەهشتنی شوێن، بەهیچ جۆرێک ئەوە هەستکردنی سوبحی نەبووە بە مردنی خود، بەڵکو ئەوەی ئینتیمای شاعیریانە بووە بە نائاگایی زمان، کەچوونە نەو دەی زەمین هەستی ئیمبراتۆریەت بوونە، گەڕانەوەی ناو سەرتایەکی شتراوسیانەیە بە کەمەگا سەرتاییەکان، بە بوونە وەحشیەکی غەمبار و دەگمەن.
بەزاربوون لەتەمەن.. بە مانایی خودی ژیان نیە، بەڵکو شواندنی خۆنی ژیانە، زمان لەو گوزارشتە گەڕانەوەیە بە دنیای منالی، لەگەڵگەی گەمەکردن بە گەیا کەنەکان، دیارە ئەو ئاماژەیە پێوەندی شاعیرە بە زەمەنکی دەرین، کە مەڕووی هاوێیەتی ئەوی تیا دەست پێدەکات، ئەوە ساتی هاوبەشی ژیان و مردنی شاعیر و سرووشتە.

سوبحی وەک شاعیرانی سرووشت دیدی خۆی لەم تێکستە بە سرووشت

دەکاتەوە، ئاگر گران شاعیرێک بێت لەناگای پایز و قەسیدەکێدا بکەوێتە ستایش کردنی سرووشت، ئەو سرووشتە بە شێرکە بکەس بەهای تراژیدیای نێتەوە لەقەسیدەی "دەربەندی پەپوولە" بکوژرێت، ئەوا سرووشت بە ئازاد سوبحی ئارامترین شونێ کە هەموو سالێک ئاهەنگی یادی لەدایکبوونی بە دەگەن، ئەوە وایکردووە درەختەکان بەهاوڕێی خای بزانێت.
ئەو نامەکی گرینەکی نیو ژیان بوو، دڵاندنی چەمکی هاوڕێیەتی، گەیوێتی بە درەختەکی شەرمن، ئەوش سەرەتای هەستەکی نەو سرووشتە، کاتێک بینیویەتی هاوڕێیەتی درەختەکان گەورەی دەکەن و منالی پە دەبەخشنەوە، بەڵام دەزانێت منااڵکی پیرە، کە خای ناوی دەبات بە منداڵیکی هەشت نە سااڵنی سەرو ڕەش سپی.
لەشیعری نوێی ئەمەدا بەتایبەت بەدوای ئەزموونی شێرکە گەانەوە بە سرووشت لەمانا گەانیەکە دەرنەچووە، کە مانایەکی ستایش ئامێز بووە، وەک چەن مانا شێرکەییەکە لەدەست دانی بەهاو جوانی سرووشت بووە، سروشت وەک کوژراوەک دەرکەوتووە.

پەیوەندی شاعیرو سروشت، پەیوەندی زمان ودارستانە، کە بەشداری لەپەسەیەکی دەنادەنی یەکتری دەکەن، تا ئاستی ئەوەی دەفتەری یادگاریەکانی ڕۆژکانی تیا تەمار نەکردووە، ئەوش لەبیرکردنەکە، دەشێت لەبیرکردنەکی ئەنقەست بێت، تاوەکو بوونی ئەو لەناو سرووشت لەدایک بێتەوە، باران گەاکان بە ناو ئەو دەفتەرە هەفەنێت.
گەاکان چیرەکی باران دەنووسنەوە، کە باران وشاعیر لەڕەدا بەیەکدەگەنەوە، بەهای ئەوەی تامی باران دەچێتەوە سەر فرمێسک، ئەوش گریانی هاوبەشی مرۆڤ و سرووشت،، هەمیشە بە شاعیر وێنەی سرووشت لەگەانکاریەکی بەردەوامدایە، ئەوە دەدەنگی زمان وناجێگیربوونی دەخەکی دەروونیە کە جوانی سەراسیمەی دەکات، وێنەیەکی جێگیری پە نابەخشێت.. کە دارستان وەک شانیەک دەبینێت، شانیەک وێنە و دیمەنەکانی گوزارشت لەسرووشت بکات، ئەوە ترسە لەکەتایی ئەو پەیوەندیە، وەک نمایشکی شانیی کەتایی بێت.
ئەو دنیا نائاگایی مرۆڤ دەکات بە درەخت، بەڵام بەر لەشاعیرە خیاڵیەکان ئاسنگەر و ئەندازیارەکان چەند سەدیەک پێشتر بەی دەچن، ئەوان کە لەئایندەوە هاتوون بەناو جیهانەکی کەن، کە کتێبی کەنە وەک دەاڵەتی مەعریفە، ئەوە ئاسنگەر و ئەندازیارەکانن کتێبە کەنەکە دەکەن بە شاری بەهەشت.

ئازاد سوبحی شارەکی دژە ئەفاتونی دروست دەکات، ئاگر ئەفاتون لەکەمارەکیدا شاعیران دەکاتە دەرەوە، ئەوا سوبحی چێتە ناو

شارکەوە خوێنی بەهەشت و خەباتی، ئاسنگەرەکان لەم شارەدا پیشەی خەیان مومارەسە دەکەن، دەنگی ئاسنگەرەکان کە " وتیان بە ئاگر ئاسن ئەکەین بە ئاو" دەنیایی بەخشینی شاعیرە لەشاری بەهەشت.
ئەندازیارەکان لەگەڵی نەخشەو خەیاڵەوە بەشداری لەدروستکردنی بناغەی شارێک دەکەن، زادەی دنیای نائاگایین، شارێک وەک ئەندازیارەکان باسی دەکەن پێویستیان بە بەرد و ئاگری پیرۆز.

پاکیزە زەمینەی پێوەندیی شوێن دەخوڵقێنێت، تاوەکو بەخوێنی زەوتکردن و گوناهکردن لەو شارە دەست پێ نەکەین، ئەوەش پیاچوونەوەیە بیادەوەریی و زەمەن، لەگەڵی نەخشەیەکی هێشەوە، کەوا لەگیرفانی نهێنی شەو دەریکردووە، یاری منداڵان و هەنگڤردنی نەخشە بەقەڵەمی پاستیل، سەرەتای بونیاتی زەمینی شارێکە لەگەڵی پاکیزەیەوە، لەبەردا گەورەبوون خوێنکە وەک یاریەکی منداڵانە دەرکەوتووە، خوێنک لەگەورەبوون دەستکاری خەریتەی دنیا دەکەن.

بنیاتی شارێکە لەسەر بنەمای خەریتەو خوێنی منداڵکان، بەیە پاکیزەیی و هەنگ وێناکردنی شاری شاعیرکانە، کە پاکیزەیی داگیری بکات، وەک چۆن ئەوەی شاعیرکەمان بەدەڕزایی قەسیدەکە لەگەڵی دەڵوات، پێوەندیی مرۆڤ و سرووشتە، پێوەندیەک لەدەرەوەی سنور، بەپێی شەریعەتی خەیاڵ وێنای ژیان دەکات.
لەبەردا لەم شارە نوێیدا گوڵ و باران دوو ئاماژەی هوونی ناو ئەو پێوەندیەن لەگەڵ مرۆڤ، ، شاعیر دەیەوێت لەگەڵ گوڵ بچێت بە ئاسمان، ئاسمان دەستبەرداری ئەو وێنەیە نەبووە، خودا لەئاسمانە و گوڵ بەدنیاییەوە باس لەوە دەکات، خوا گوڵی خۆشدەوێت، بەواتای سۆفیری بە سنور لەگەڵ گوڵ بە ئاسمان، بەرهەمهێنانەوەی جوانی و چێژ، ئەوە چێژی خۆشنودی هەحی مرۆڤ، بەیە خ هووتکردنەوەش لەگەڵ باران و تلدان لەناو چیمەنەکان، کاتێک چەلەکەکان لەسەر پشتی خەی دەشەن، چەندە وێنەیەکی شیعری ئاست بەرزی زمانە، لەهەمان کاتدا وێنەیەکی فیکریی مرۆڤ لەشاری خەوندا، شاری خەیاڵ، ئەو شارەی سوبحی دەستبەرداری ئەو گومان و دەڵاوکێیە نابێت، بەوەی قسەی گوڵەکەی خەیاڵە، خوا گوڵی خۆشدەوە.
ئازاد سوبحی شاعیری ساتی دنیایی نیە، بەڵکو شاعیری ناو ساتە گوماناویە تاکخوازیەکانە، ئەو گومانە لەناو هامانە شیعریەکانی، وێنای شاری خوێنکەشی کردووە.

ئەو دنیا نەستیەی شارە خەیاڵیەکەی شاعیر، خاڵی نیە لەگومان، هێندەی گومان بەشکی سەرکی ناو ئەو گوتارە شیعرییە، لەوێنەیەکی شیعری باڵا دەگاتە ئاستی فیکریی، بەوەی گومانی هەیە لەوەی

لەنێوان ئازادی وشەتی چەند مردوو کەوتوون، ئازادی و شەتی دوو دنیای خەیاڵی ئەو شارەیە، وەک دوو ئاو لەدنیا بینی شیعری شاعیر دەیانبینێت، هەنگە تەنیا مەڵەوانێکی وەحشی هووت بتوانێ ئەو دوو ئاوە لەیەکتر جیا بکاتەوە، ئەو مەڵەوانە ئەو مرۆڤەی ناو سرووشتە کە خەی بەرووتی بە باران دەسپێرێت، ئەوەش دەرکەوتنی مرۆڤ، وەک مرۆڤی باڵای نیتچەیی، لەو شارە ئەو مرۆڤە سوپرمانیە دەردەکەوێت.

ئازادبوون.. چەمکێکی جەستەیی هەیە، دەبێت ئازادی لەو شارە خەیاڵیەدا لەجەستەوە دەست پێبکات، ئەوەش پەیوەستی بە بوونی هەیە، ئەو مرۆڤە سوپرمانیە وەک وەحشی ناو دارستان ناو دەبات، مرۆڤێکە خەی دادماڵێت لەدرەختانی ناو مەژوو، ئەوە خاڵی کردنەوەی مرۆڤ لەستایشی درەزنانەی ناو مەژوو، ئەو خە خاڵی کردنەوەیە پەیوەندیەکی پاکژبوونەوەیە، کە لەتراژیدیای گریکی بە "کاتاریس" ناو دەبرێت، لەم قەسیدە شیعریەدا شاعیر لەڕێگەی چوونە قوڵایی دەریا هەستی پە دەکات، ئەو وەناکردنە زمانیە درککردنە بەشەتی خەون، بەیە ئەوە ترسە لەتەنیایی، لەساتی هەیشتنی ئاو و گوە بە ئاسمان.

سوبحی درکی ئەوە دەکات، زمان بەرەو قوڵایی شاری خەونەکان، شارە ئەلتەرناتیفە ئەفڵاتونیەکەی بردووە، بەیە دەزینەوەی ئەو شوێنە نوێیە زادەی پەیوەندیەکی شیعری و ئازادی زمانە،، ئەوەش وای کردووە شەتی و ئازادی ببنە ئەو دوو چەمکەی وەک کوژراو دەیانبینێت، ئەوەش وابەستەی ئەو ترس و گومانیە کە کەی تەکستەکە بەر نادات.
ئازادی کە بەدەستی کەمەڵگا دەکوژرێت، دەبینین مردووەکان و بکوژەکان و جەللادەکان و پیاوە دەڕەقەکان وەنەی لەتەکدا دەگرن، ئەو لەژیکە تەکستەکە بەرەو ئازادی زمان دەبات، لەشوێنکی تایبەت دیلی ناکات، ئەوەش وابەستەی تەگەیشتن نیە لەدنیای شاعیر، بەڵکو ئەوەی ئیشکردنەوە و گەڕانی زمانە بەناو ئازادی، کە هەندکی ناکتای پە بەخشیووە.

ئەوەش وادەکات شوناسی بوون بە پەیوەندیەکان و زەمەن و چەمکەکان ببەخشێت، لەڕەدا زمان لەبەردەم (یاخیبوون) لەگەمەیەکی زمانەوانی ووشەدا، بوون لەیاخی دەسەنتەوە، وەک ئامادەبوویەکی سەربەخە سەیری دەکات، ئەوە پاشگری بوون نیە، شوناس بەیاخی دەبەخشیت، بەڵکو ئەوە کەی ئەو قەهرەیە ئەوی تیا غەمبار کردووە بە هوانینە دەریا، دەستکاری ناو ماە دەکات.. دەیەوێت ئەو سیستمە تەکبدات، دەکەوێتە دووبیانی " یان خەی بکوژە یان خەك"

ئەو ئەو نازمانیەتی زمانە بە پەیوەندیەکان لەشوێندا، بەیە ئەو ئاخاوتن نیە دەبەتە خولقێنەری زمان، بەڵکو بونیادی زمان خۆیەتی، ئاخاوتنیش تەنیا لقێکی ئەو زمانەیە، وەک لەدەرکەوتنی پەپولەیەکی لاڵ کە دەبەت زمانی نەبەت، بەڵام ئەو ئاخاوتنی نیە نەک زمان، بەیە لەڕگەی باڵکانیەوە قسەدەکات، ئەو لێژیکە شیعریە، پەیوەندی نێوان پەپولە و گوڵ، پەیوەندیەک وابەستەی عیشقێکی ئازەلیە، گوڵ ئەو نهێنیە تەدەگات، ئەوە عاشقە سەرمەستەکانن دەتوانن لەنهێنی ئەویتری دەست تێبگەن، لەرەدا ئەوە زمانە عیشق چێ ناکاتەوە لەناو پەیوەندی مرۆیی، ئەو دیدە ڕەحیە بە جوانی وابەستەی شوێنە نوێیەکەی شاعیرە.

بەمێژووکردن شتێک نیە بە شاعیرێک لەو شوێنە نوێیە گرنگی هەبەت، بەڵکو کاتێک درەختەکان دەبن بە بەرد، ئەوا گومانەکان لەو کاتەدا کەتایبان دەت، ئەو دەمەی دەبینین، پیریش دەت، کەچی دەی خۆی لەسەر چیمەنێکی سەوز دەبینەت، "دەڵێ بە گەشت و خوێنکی تازەوە/ گەرم گەرم لێدەدا.. دەم نەبووبوو بە بەرد"
ئەو دنیایە لەکەتایبدا گومان تەواو دەکات، تەواو بوونی گومان، پەڕسەیەک نیە بە بەردەوامی، بەڵکو دنیایە بە کەتایی ژیان، جەستە پەکی دەکەوەت، لەشارە نوێیەکەدا، دەبەت بە درەختێکی بەردین، ئەوە دەڵێ بە خوێنکی تازەوە، بەهەمان تواناو وزەی جوانی لە دەداتەوە، بەیە هاوار بە گوێی پەژموردە دەکات تاوەکو لەگەڵ خۆیدا بیبات بە ئاسمان، ئەو شاعیرێک نیە ببەت بە بەردو پەیکەرێکەی لەو شارە دژە ئەفاتونیە دابنێین، ئەوە داوایەکە لە گوێ کە دەچێتە ئاسمان بە لای خودا، ئەویش لەگەڵ خۆی بەرەت، ئەو ڕەیشتنە لەسەفەرێکی مەسیحانە دەچەت، لەگەڵ کەتایی تێکستە شیعریەکە دەرگا لەخوێندنەوەیەکی نوێ دەکاتەوە، خوێندنەوەیەک لەتوانای فەین بەت لەشیوەی مەسیح بە ئاسمان.

سەردانەواندنی ڕۆژاوا بە...

ئیخوانیەکان بۆ؟ جیهاد محەمەد

هەر لە دوای پاشکۆ و ڕوخانی دەوڵەتە بە ناو سۆسیالیستەکانی دنیا و دروستبوونی یەکجەمسەریی پاوەری ئەمریکا و دەوڵەتە بەهێزەکانی تر لە ڕۆژاوادا، ساڵ بە ساڵ و دێ دوای دێ، ئەم هێزە یەکجەمسەریە لە ڕۆژهەڵاتی ناوین و ئاسیادا داگیرکاری ئابووریی و سیاسیی خۆی زیاتر باڵدەکێشێت بەسەر ناوچەکەدا، هەبەت لە ڕێگەی ئاو گۆشە گۆڕیەیی تەکنەلۆژیا و بڕپاکردنی جەنگی ئیخوانەکان لە ناوچەکەدا ئەم داگیرکارییەی خۆی زیاتر دەکات. ئەم زلهێزانەی ئەمریکا و ئەوروپا لە ڕێگەی خرایی ئاو هەموو پشکۆوتنە گۆڕیەی تەکنەلۆژیاکیانەوە توانیویانە تواو حوکمی خەیان لە ڕووی ئابووریی و کولتووریی و سیاسیی و ئەمنیەوە بسەپێنن بەسەر کەی ئاو وڵاتانەدا کە هەژارن لە بواری پشکۆوتنی زانستیی و تەکنەلۆژیادا.

لە لایەکی دیکە لە ڕێگەی بڕپاکردنی جەنگی ئیخوانیەکان و گروپە تووندڕەو و تیرۆرستەکانەوە گەورەترین هێرشیان دروست کردووە بە سەر حوکمڕانەکانی ئاو دەوڵەتانەی ناو دەبرین بە جیهانی سێیەم. ڕێگەخۆشکردن و بە دزیەوە پشتیوانیکردن لە هێزە تیرۆرستییە ئیسلامییە سیاسیەکان، بە ئاوێیە، کە بە دەوڵەتان و حوکمڕانەکانی ناوچەکە بڵێن ئەگەر ئەمە نەبین ئیخوانییەکان دەتانخۆن، بەمەش توانیویانە هەم بڕژەوەندیەکانی خەیان بپارێزن لە ناوچەکەدا هەم سامان و داهاتی ناوچەکە زیاتر بە خەیان داگیر بکەن و حوکمڕانەکانیش زیاتر لەترسی ئاو هێزە تیرۆریستیانە چەک دابدەن بەیان.
باڵادەستی شیعەگەرایی هەر لە ساڵی ١٩٧٩وە کە لە ئێراندا هاتنە سەر حوکم، یەکێک بوو لەو هۆشانەی لە حوکمڕانە سوننیەکان دەکرێت. هەروەها بە درێژدانە بەو شۆڕشگێڕیەی دەیان سەدەیە بڕپا دەکرێت و مرۆڤ و ئابووری ئەم وڵاتە ئیسلامییانەی دەرخوارد دەدرێت، بە ئاوەی هیچ جۆرە بڕژەوەندیەکی خەڵکی ناوچەکەی تیدا بێت، هەموو کەسیش ئاو دەزانێت، کە بە لاڕێدابردنی شۆرشی خەڵکی ئێران دەستی ئەمریکای لە پشتەوە بوو.
پشتیوانیکردنی ئەمریکا لە حوکمی ئێردۆغان و ئەکپارتی، کە ئێستا بووە بە هێرشێکی گەورە لە ناوچەکەدا، ڕێگەیەکی تر بۆ دژی دیموکراتیێت و مافە دیموکراتییەکانی گەلی کورد لە ناوچەکەدا.

بە لاڕێدابردنی ئاو ڕاپەڕینانەی خەڵکی وڵاتانی عەرەبی(بەهاری

عەرەبی) و هەروەها ئەو شەڕە ماوەرانییە لە سووریدا بەرپا کراوە بە ناوی ئەپەزسیۆنی سووریاوە دژی حوکمەانە دیکتاتۆرە بەعسیەکەی ئەو وڵاتە، زیاتر چوونە خزمەتی ئیسلامی سیاسیی و تیرۆرستەکانەوە لە ناوچەکەدا، هەڵبژاردنی دێگەیەکی تری ئەمریکا و ڕۆژاوا بوو بە ئاوەی هیچ جۆرە بیرکردنەوەیەک بە بە دیموکراسییکردنی دامودەزگاکانی فەرمانڕەوایی لە ناوچەکەدا نەمەنەت، چونکە هەتا ڕۆژهەڵاتی خەڵکی لە ناوچەکەدا ئارام بێت، هەتا سیستمی پەروەردە بە دیموکراسیی بکرێت، هەتا کولتووری دیموکراسیی ببێت بە ڕێبازی ژیانی خەڵکی، خەڵک زیاتر چاوکراوە دەبێت بە پاراستنی ژیانی خۆی و دژایەتی هەرچ جۆرە داگیرکارییەکی ئابووریی و کولتووریی لە لایەن دەوڵەتە زلهێزەکانی دنیاوە.

دروستبوونی قاعیدە و داعش و دێگەپەدانیان بە ناوی دژایەتی شیعەگەرایی و حوکمەانە نادیموکراتەکانی ناوچەکە، ئەمیش دێگەیەکی تریان بوو، کە توانیان بیخنەوە خزمەتی خۆیان و وەکیلە حوکمەانەکانیان لە ناوچەکەدا.
ئەم سیاسەتە دزێو و نا مرۆڤیانەی ئەمریکا و ڕۆژاوا گەورەترین چەکی کوشندە و لەدانەکی گەورەیە دژی هەموو هێزە دیموکراتخواز و مرۆڤدۆستەکان لە ناوچەکەدا. لە ناو ڕۆژاواشدا کە لانکەی گەورەترین پێشکەوتن و وەرچەرخانی مرۆڤایەتی بوو، گەورەترین شۆشی کۆمەڵایەتی و سیاسیی لەوە بەرپا بوو، ڕێنسانس و ڕۆشنگەری لە ناوجەرگەی ئەوروپاوە سەریهەڵدا، بەڵام بەم سیاسەتە ترسنۆکانەیەی ئەمریکا و دەوڵەتانی ڕۆژاوا، یان ئاوەی پێی دەگوترێت هاوپەیمانانی ئەمریکا، گەورەترین ڕەدانیان دا لە ڕۆشنگەریی و دەرەنجامە باشکانی ڕۆشنگەریی. ئەم سیاسەتە ترسنۆکانەیە لە پەناوی چنینەوەی زیاتری سامانی وڵاتانی ناوچە هەژارەکانە.

هیزی ئیخوانیەکان کە دژی دیموکراتیەتن، دژی حوکمی خەڵکن، دیانەوێت حکومی قورئان و خوا بسپێنن بەسەر خەڵکدا، گەورەترین هەزیان پەیدا کردووە لەم چەند دەیەی دواییەدا، ئاویش بە هەکاری ئەو ترسنۆکیەی ئەمریکا و دەوڵەتانی ڕۆژاوا، کە هەر ئێستا لە زەربەی زەری وڵاتانی ئەوروپادا ئیخوانییەکان بە ئاشکرا دەیان نووسینگە و قوتابخانەی ئیسلامیی و مزگەوتیان دروستکردووە و تیایدا وانەی دژایەتیکردنی هەموو جۆرێک لە پێشکەوتنەکانی مرۆڤایەتی و ئازادیەکانی تیادا دەخوێندرێت. باڵادەستی ئیخوانییەکان لە ئاوروپادا، بە ناوی دیموکراتیەوە دەگوزرێت، وڵی لە ڕاستیدا ئەو موجامەڵەی ئیخوانیەکانە لە لایەن دەوڵەتە چاوچنۆکەکانی

ئەوروپاوە، بە ئاوەی هەم دەستنوشنن لە بەرژەوەندیکانیان لە ناوچەکەدا، هەمیش بە هەزیان بکەن بە ئاوەی زیاتر و زیاتر حوکمانە دیکتاتۆر و تۆتالیتارکانی ناوچکە بخەنە ژێر دەسەاتی خیانەو و بتوانن لەم ڕێگیەو گەورەترین سامانی ئەم وەاتانە ببەن بە خیان. ڕژاوا، بەم سیاستە ئابووریە چاونکیەی، لەدانکی گەورە دەدات لە کولتووری ڕەسنکەی خەی، بەام زیاتر ئەم لەدانە کولتووریەی خەی کە کولتووری دیموکراسیە، لەدانە لە دیموکراسیی لە هەموو جیهاندا و بە تایبەتی لە هەزە دیموکراسیەکانی ناو کەمگە دواکەوتووکاندا.

ڕەمانی ئژدەر … نووسینی عەبدوڵا سەاج

ناوی کتەب : ئژدەر
بابەت : ڕەمان
نووسەر : عەبدوڵا سەاج
پیتچنین : کاوە حوسەن
هەڵچن : ئەدیب نادر
نەخشەسازی ناوەڕك و بەرگ : شاخەوان جەعفەر
تیراژ : 500 دانە
چاپ : چاپی یەکەم – چاپخانەی ڕەشنبیری- هەولێر/ 2019
نرخ : 3000 دینار

بە خوەندنەوەی ئەم کتەبە کلیکی ئێرە بکەن .....

تەلار ســـــــازی و هەنـــــــدە لەزینـــــــدەخەونەکانی … نەژاد عەزیز سورمە

بۆ خوێندنەوەی ئەم کتێبە کلیکی ئێرە بکەن ….

ژنەك لە چەم نەرگز … نووسینی: فەرمان ساڵح

ناوی کتێب: ژنەك لە چەم نەرگز
بابەت: شیعر
نووسینی: فەرمان ساڵح
هەڵچن: م. باوەکر
دیزاین: دەراو خەلیل
چاپ: یەکەم/ 2

بۆ خوێندنەوەی ئەم کتێبە کلیکی ئێرە بکەن ……

خۆونمـــان بۆ زســـتان دی … و: نۆژاد ەزیز سورمێ

شیعر لێ ئێدبی بێگانێو …

بۆ خوێندنەوەی ئێم کتێبێ کلیکی ئێرێبکێن …

ێێژەن … سێباح ێێنجدێر

ئاشنای هەموو پیتەکانی هێمای چاوبووم
دێم گەلێك ئارامە و هەستەکانم کەوتوونەتە خەوبینین
پشوویەك بە ئەسپەکەم دەدەم و ئەو شادییە دەدرەوشێنمەوە
فرمێسکی بە تاسە گەیشتن بە ێوومەتەکانمەوە ببینن
بەهیوام ێێژێك لە زەنگ و دەفی فرمێسکەکانمدا
من لە خودادا و خودا لەمندا شەێ بکەین
سوپەری بەرگری بشکێ و یەك یەکمان شەهید بکەین
باوەشێنە حەسیرەکەم لەسەر بەردێکی بەهرەمەند دادەنێم

گۆزەیەك شەرابی قەرد وەردەگرمەوە
دەستنوێژ دەشۆم و ڕۆژووی پێ دەشکێنم
خەیاڵم بێ هەموو شوێنێك دەوا
لە هەموو شوێنکیش دێتەوە
ئاهەنگ بێ ئەو گۆرانە دەگۆڕم بەهار پشکووتنی دواخستوون
هێزی پشکووتنیش مەوانی وەختێ
جارێکی تر دەردەکەوم و بەرهەوا دەکەومەوە
من بەناو دەسزییەك کە هەمە تێدەپەڕم و دەچمە دیدەنی
ئەمیش بەناو منداڵێتەوە و دیارییەکانی دەبەخشێ
شەو و ڕۆژ لە جوانی بەدی هاتووە و بەدەستیدەهێنین

ئاداری 2019 هەولێر

خودا

ڕۆبوارێکی خومار و بەختیارم لە شەقامی تێدا
هەموو شتێکم لەبیرکردووە
تەنیا بیر لە تۆ دەکەمەوە
لێت ناترسم
خۆشم دەوێی
مەیەکم ناسی و خواردمەوە
واتای تاهەتایی دامێ
تاهەتاییش تەواوی هەقیقەت نییە و نەناسراوم پێ ناناسێنێ

ئاداری 2019 هەولێر

پشکێی خەون ... ستار ئەحمەد

ئێستا لەکۆشی خەونا خەونا دانیشتووم
بای چاوەڕوانی بێ لای تۆم دێنێ
هەناسەی تاسەت دەمخاتە سەما
خۆزگەی ژوانت باڵم دەوێنێ
.....
ئاسمانی جوانیت شەق دەکەم وەك مەل

لەنسی باڵای عەشقتا دەسرەوم
کاتێك ئاگایی وشیارم دەکا
دەبینم کوشتەی ئازارو خەوم
.....
شەماڵێك لەلای تۆوە هەڵبکا
یادی ئەوینت دەمکاتە پشکێ
سەر لەنوێ گڵێك ناخم دادەگرێ
فرمێسك دەژێنم بۆ دووریەکەی تۆ
.....
شەو ئارام ناگرم ڕۆژیش دەسووتێم
لەپرسەی خەما دەست لەسەر سینەم
بەهیوام ڕۆژێك ئاوێزان یەك بین
وەرە بتخەمە سەر پێووو دیدەم
.....
لەدووری تۆیە عومرم ژاکاوە
وەردی سەر زارو بەستەی هەناومی
ڕەگەی مەینەتم ئەشکەنجەو ژانە
وزەی ژیان و مانگ و هەتاومی
.....
نەکەی کەسپی ژین بەچەکتا بێنێ
لەعەشق و جوانیت بمکەیتە دەرێ
گوێ لەباخچەدا بشنێتەوە
کە وەك باخەوان نازی هەڵدەگرێ
.....
کەس وەك من نرخی تۆی لەلا نییە
بەپاکی و وەفا عومرت ناپێوێ
بۆچی نازانی دڵسۆزی راستیم
تەنها دڵخۆشی و بەرزی تۆم دەوێ
.....

ستار ئەحمەد

پـــاوکـت بناســـ … میهـــران ئـنوـر

برادـرـ ژـنگاویـیـکان
نامانکوژن،
ئـوـی دـمانکوژـ،
ـحی برا ئـماسـکانن
ژنـکان نامانکوژن،
ئـوانـی ژنمان بـ دـدـزنـوـ
دـمانکوژن
هـرگیز پیاوـک جورئـتی نیـیـ بمانکوژـ،
ئـوانـ نـبـ کـ لـ پیاوـتی کـوتوون
بـای عامووـد جوانترـ لـ بـای ژن،
عـقـی پیاو لـ جـگـلـ دـچـ
ـووخساری ژنیش لـ پـنجـی ئـو کرـکارـ دـچـ
کـ لـ پـاوـکـی هاتووـتـ دـر،
دایکم بـ تـنیا بـ دایک هاتـ بوون
خوداش لـ برسیـتی.
پـاوـکانمان ـگای جـهـنـنـمان نیشاندـدـن،
بنی پـاوـکانیشمان فـری ـیشتنمان دـکـن
پیـنـدـزـک لـ جیاتی خودا بزمارـزمان دـکات،
ئاگرـک فـری میهرـبانیمان دـکات
بـهـشتیش پـ لـو کـسانـی،
کـ قوماریـیان لـسـر دـزـخ کردووـ

میهران ئـنوـر